

Darba grupas
**„Par administratīvā sloga mazināšanas iespējām Eiropas Savienības fondu
2014.-2020.gada plānošanas periodā”**

2013.gada 10.maija sanāksmes

PROTOKOLS Nr. 3

Sanāksmē piedalās:

L.Dorbe	Valsts kancelejas Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta konsultante
N.Eglītis	Finanšu ministrijas ES fondu uzraudzības departamenta direktora vietnieks VIS jautājumos
S.Gulbe	Valsts kancelejas Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta vadītāja
A.Jaundzema	Centrālās finanšu un līgumu aģentūras Programmu vadības un uzraudzības departamenta Programmu vadības un metodikas nodaļas vadītāja
L.Marcinkēviča A.Mežals	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietiece Biedrības „Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” pārstāvis
G.Morgana	Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu vadības sistēmas departamenta Eiropas Savienības fondu tiesiskā nodrošinājuma nodaļas juriskonsulte
S.Šķiltere I.Skrodele	Latvijas Pašvaldību savienības padomniece Ekonomikas ministrijas Eiropas Savienības fondu ieviešanas departamenta Eiropas Savienības fondu atbilstības vadības nodaļas vadītāja
S.Slišāne	Latvijas Darbu devēju konfederācijas mazo un vidējo uzņēmēju platformas koordinatore
A.Smoļenska	Labklājības ministrijas Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta direktora vietiece
G.Sniedziņš	Ekonomikas ministrijas Eiropas Savienības fondu departamenta direktora vietnieks
M.Tarlaps R.Timermanis	Ārvalstu investoru padomes Latvijā (FICIL) pārstāvis Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Investīciju politikas departamenta Programmu vadības nodaļas vadītājs
S.Voldiņš	Valsts kancelejas Juridiskā departamenta juriskonsults

Sanāksmē nepiedalās:

Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvis
 Pārresoru koordinācijas centra pārstāvis
 Satiksmes ministrijas pārstāvis

Sanāksmē izskatītie jautājumi:*1. E-kohēzija ES fondu vadībā*

Finanšu ministrijas pārstāvis N.Eglītis informē, ka Eiropas Komisijas (EK) regulas projekts nosaka, ka katrai Eiropas Savienības dalībvalstij līdz 2014.gada 31.decembrim vai 2016.gada 31.decembrim ir jāizveido elektroniska platforma, kas nodrošina finansējuma saņēmējiem iespēju iesniegt dokumentus elektroniskā veidā. N.Eglītis informē, ka ar dokumentiem EK regulas izpratnē tiek saprasti šādi dokumenti: maksājumu pieprasījums, maksājumu pieprasījumu pamatojošie dokumenti, atskaites un sarakste ar administrējošo iestādi.

N.Eglītis norāda, ka dalībvalstij ir jānodrošina ES fondu vadības informācijas sistēmas (turpmāk – sistēma) izveide, bet finansējuma saņēmējam EK regulas izpratnē nav obligāts pienākums šo sistēmu lietot. Finansējuma saņēmējs varēs izvēlēties, vai turpināt dokumentus iesniegt papīra formātā vai elektroniski, izmantojot sistēmu.

N.Eglītis norāda, ka dalībvalstij ir iespēja šo principu paplašināt, t.i., sistēmu attiecināt ne tikai uz finansējuma saņēmējiem, bet arī uz projektu iesniedzējiem. Latvija kā ES dalībvalsts šobrīd apsver iespēju šo principu attiecināt arī uz projektu iesniedzējiem.

N.Eglītis norāda, ka ir jārisina jautājums par e-paraksta lietošanu, t.i., vai sistēmā tiks iebūvēts e-paraksts vienkāršā izpratnē, kas nozīmē, ka lietotājs, autorizējoties, norāda lietotāja vārdu un paroli, vai arī tiks izmantots valstī drošais jeb kvalificētais e-paraksts.

N.Eglītis informē, ka e-kohēzija paredz, ka visām ES fondu administrējošām iestādēm ir pieejama vienota elektronisko dokumentu glabātuve, kas nozīmē, ja finansējuma saņēmējs ir iesniedzis dokumentus vienā ES fondu administrējošā iestādē, tie ir redzami un pieejami arī citai ES fondu administrējošai iestādei.

N.Eglītis informē, ka EK ir pateikusi un vienojusies ar EK auditoriem, ka primāri ir jāizmanto tie dokumenti, kuri ir pieejami sistēmā. Tikai gadījumos, ja ar sistēmā pieejamo informāciju nav pietiekami, lai gūtu pārliecību par, piemēram, izmaksu attiecināmību, auditoram ir legītīma tiesība prasīt papildu dokumentus no finansējuma saņēmēja.

N.Eglītis vērš uzmanību, ka, pat ieviešot e-kohēziju, neviens nav atcēlis nepieciešamību finansējuma saņēmējam dokumentu oriģinālus glabāt projekta īstenošanas vietā, t.i., ja sākotnēji, piemēram, rēķins ir elektroniskā formātā – finansējuma saņēmējam nav nepieciešams to izdrukāt, jo to var glabāt sistēmā elektroniskā formā. Savukārt, ja sākotnēji rēķins ir papīra formātā, un finansējuma saņēmējs to ir skanējis, lai iesniegtu ES fondu administrējošā iestādē, tad gadījumā, ja

EK auditors vai vietējais auditors veiks auditu un pārbaudīs projekta dokumentāciju projekta īstenošanas vietā, finansējuma saņēmēja pienākums būs uzrādīt oriģinālu.

N.Eglītis informē, ka Vadošā iestāde 2014.-2020.gada ES fondu plānošanas periodā plāno attīstīt vienu centrālu IT risinājumu, kurš ir pieejams visām fondu iestādēm, tāpēc Vadošā iestāde ir izveidojusi 2014.-2020.gada ES fondu vadības informācijas sistēmas attīstības darba grupu, kurā ir deleģēti pārstāvji no visām ES fondu administrējošām iestādēm, t.sk., no Lauku atbalsta dienesta, Revīzijas iestādes. Deleģētie pārstāvji ir aicināti līdz 2013.gada 10.maijam sniegt priekšlikumus par nozaru specifiskajām vajadzībām/prasībām, kuras būtu nepieciešamas iestrādāt centrālajā IT risinājumā. N.Eglītis norāda, ka Vadošā iestāde ir devusi savu redzējumu par to, ko vajadzētu mainīt sistēmā, piemēram, attiecībā uz maksājumu plūsmu, pamatojošiem dokumentiem, sasaisti ar citām informācijas sistēmām un reģistriem, piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta pārziņā esošām sistēmām, Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Sodu reģistru, Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmu, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārziņā esošo Iedzīvotāju reģistru, lai projekta iesniedzējam/finansējuma saņēmējam nebūtu jādodas uz iepriekš norādītajām iestādēm pēc izziņām. N.Eglītis informē, ka ir plānots, ka darba grupa sanāks kopā 2013.gada maija beigās vai 2013.gada jūnija sākumā, lai izanalizētu iesniegtās prasības un vajadzības un atlasītu tās, kuras ir lietderīgas un pamatotas ar projekta administrēšanas biznesa procesiem. Pēc kopīgi definēto funkcionālo prasību apkopošanas (*checklist*), Vadošā iestāde sadarbībā ar iestāžu deleģētajiem pārstāvjiem veiks valstī jau pieejamo IT risinājumu novērtēšanu un optimālākā IT risinājuma attīstības priekšlikuma izstrādi. N.Eglītis informē, ka Vadošā iestāde redz, ka visticamāk tā varētu būt Centrālās finanšu un līgumu aģentūras informācijas sistēma, norādot, ka noteikti tiks skatīta Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēma, jo tajā jau šobrīd ir ieviesti daudzi e-risinājumi, bet tas nenozīmē, ka citas informācijas sistēmas netiks skatītas. Sistēma, kura vistuvāk atbildīs izveidotajam *checklist* sarakstam - tiks attīstīta un ieviesta.

Attiecībā uz izziņu pieprasīšanu finansējuma saņēmējiem, S.Gulbe norāda, ka saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumā un Administratīvā procesa likumā noteikto valsts otrreiz personai nevar prasīt to informāciju, kas jau ir valsts rīcībā.

Darba grupas sanāksmes laikā, diskutējot par valsts informācijas sistēmām un valsts informācijas sistēmu savietotāju, Latvijas Pašvaldību savienības pārstāve S.Šķiltere aicina atbildīgās iestādes apkopot informāciju par valstī pieejamām datu bāzēm un informācijas sistēmām un tajās iekļautajiem datiem.

S.Gulbe informē, ka jautājumi saistībā ar e-kohēziju darba grupā tiks atkārtoti skatīti 2013.gada jūlija beigās vai augusta sākumā, pieaicinot gan Finanšu ministrijas, gan Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvjus.

2. Finanšu ministrijas apkopojums par nevalstisko organizāciju, pašvaldību un ministriju iesūtītajiem priekšlikumiem par normatīvās bāzes saturu nākamajam Eiropas Savienības fondu plānošanas periodam

S.Gulbe informē, ka Finanšu ministrija ir iesūtījusi apkopojumu par nevalstisko organizāciju un ministriju iesūtītajiem priekšlikumiem attiecībā uz likumprojekta

„Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums” saturu.

S.Gulbe informē, ka Valsts kanceleja papildus ir saņēmusi priekšlikumus no Centrālās finanšu un līgumu aģentūras, Ekonomikas ministrijas un biedrības „Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera”.

S.Gulbe norāda, ka daļa no priekšlikumiem, kuri ietverti Finanšu ministrijas iesūtītajā priekšlikumu apkopojumā attiecas uz nākamā Eiropas Savienības fondu programmēšanas perioda institucionālo arhitektūru un aicina darba grupas locekļus vienoties, ka darba grupas sēdē netiks skatīti jautājumi, kas attiecas uz nākamā plānošanas perioda institucionālo risinājumu. S.Gulbe papildus informē, ka 2013.gada 13.maija Ministru kabineta komitejas sēdē tiks skatīts Finanšu ministrijas sagatavotais koncepcijas projekts par ERAF, ESF, KF, ELFLA un EJZF ieviešanu 2014.-2020. gadā Latvijā, kurā tiks panākta vienošanās par ES fondu ieviešanas institucionālo sistēmu 2014.-2020. gada plānošanas periodā.

S.Gulbe informē, ka liela daļa no iesūtītajiem problēmu jautājumiem attiecas uz Ministru kabineta noteikumu projektu tvērumu, izsakot priekšlikumu turpmākajās darba grupas sanāksmēs strādāt ar tiem, un aicinot pāriet pie sagatavotās priekšlikumu redakcijas Finanšu ministrijai attiecībā uz likumprojekta saturu ES fondu vadībā 2014.-2020.gadā.

3. Sagatavoto priekšlikumu attiecībā uz likumprojekta „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums” saturu izskatīšana

S.Gulbe informē, ka priekšlikumi ir sadalīti divās daļās: pirmā daļa – vispārīgie nosacījumi un otrā daļa – projektu iesniegumu atlase un projektu īstenošanas uzraudzība.

1. ES fondu piešķiruma līguma juridiskais statuss, ja līgums tiek slēgts ar privātpersonu:

S.Gulbe informē, ka izskatot Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmumus, kas pieņemti laika periodā no 2006.gada līdz 2009.gadam ir secināms, ka nav viennozīmīgas izpratnes par to, vai Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma ietvaros slēgtais līgums ar projekta īstenošanu/finansējuma saņēmēju privātpersonu ir publisko tiesību līgums vai privāto tiesību līgums.

S.Gulbe informē, ka sagatavotajā priekšlikumu projektā ir ietverta argumentācija, kas liecina par labu tam, ka noslēgtais līgums ar privātu personu ir publisko tiesību līgums, jo tas atbilst pazīmēm, kas ir raksturīgas publisko tiesību līgumiem, norādot, ka argumentācija izriet no juridiskiem apsvērumiem par to, kas ir publiskā tiesību līguma mērķis, kā tas tiek slēgts un uz kādiem nosacījumiem līgums tiek slēgts.

S.Gulbe informē, ka Valsts kanceleja ir saņēmusi Centrālās finanšu un līgumu aģentūras un Ekonomikas ministrijas atšķirīgo viedokli, jautājot vai Centrālā finanšu

un līgumu aģentūra un Ekonomikas ministrija vēlās uzturēt savus iebildumus un pievienot tos kā atsevišķu viedokli Finanšu ministrijai iesniedzamos priekšlikumos attiecībā uz likumprojekta saturu.

Centrālās finanšu un līgumu aģentūras pārstāve A.Jaundzema un Ekonomikas ministrijas pārstāvji I.Skrodele un G.Sniedziņš norāda, ka savus viedokļus uztur.

Darba grupa vienojas, ka Ekonomikas ministrijas un Centrālās finanšu un līgumu aģentūras viedokļi¹ par projektu līgumu īstenošanas veidu (administratīvais vai civiltiesiskais) tiks iestrādāts darba grupas gatavotajos priekšlikumos Finanšu ministrijai attiecībā uz ES fondu vadības likumu nākamajam plānošanas periodam.

Nemot vērā, ka pastāv atšķirīgi viedokļi par līgumu slēgšanas veidu ar finansējuma saņēmējiem nākamajā plānošanas periodā (civiltiesiskajā vai administratīvajā kārtībā), Finanšu ministrijas pārstāve G.Morgana atkārtoti aicina iestādes, kuras nav sniegušas savu redzējumu iepriekš minētajā jautājumā, to sniegt, kamēr norma attiecībā uz līgumu slēgšanas veidu nav iestrādāta likumprojektā „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums”.

Latvijas Pašvaldību savienības pārstāve S.Šķiltere izsaka šaubas par publisko līgumu izmantošanu privātpersonas ES fondu projekta īstenošanā. Darba grupa nolemj nākamajās sēdēs vēl atgriezties pie šīs tēmas apspriešanas.

2. ES fondu finansējums kā valsts atbalsta instruments:

S.Gulbe norāda, ka Eiropas Savienības finansējums ir viens no valsts atbalsta veidiem un ierosina Finanšu ministrijai noteikt kontroles mehānismu saistībā ar visu valsts atbalstu, ko valsts administrē, lai tiktu nodrošināts, ka vienam komersantam netiek piešķirtas pārāk lielas priekšrocības konkrētajā tirgū, un ka tas saņem priekšrocības no obligātā valsts iepirkuma un no Eiropas Savienības fondu finansējuma un rezultātā tas ir daudz konkurētspējīgāks par pārējiem komersantiem.

Ārvalstu investoru padomes Latvijā (FICIL) pārstāvis M.Tarlaps norāda, ka iestādei, kura piešķir finansējumu uz projekta pieteikuma pamata, jābūt pārlicinātai, ka atbalstot kādu projektu, tam netiek veidots valsts dubultais atbalsts.

Finanšu ministrijas pārstāve G.Morgana norāda, ka Finanšu ministriju to neredz kā likumprojekta jautājumu, jo valsts dubultā atbalsta piešķiršanas iespējamību var regulēt ar Ministru kabineta noteikumiem.

S.Gulbe norāda, ka tam vajadzētu būt regulētam likuma līmenī, lai no tā izrietētu deleģējums Ministru kabinetam izdot kārtību par to, kā tiek kontrolēts valsts atbalsts un Eiropas Savienības fondu piešķirums.

¹ Centrālās finanšu un līgumu aģentūras direktora vietnieces stratēģiskajos jautājumos, Programmu vadības un uzraudzības departamenta direktores Z.Zariņas 08.05.2013. e-pasts. Ekonomikas ministrijas 10.05.2013. vēstule Nr.331-1-4548 „Par priekšlikumiem likumprojektam par ES fondu vadību 2014.-2020.gadam”.

S.Šķiltere norāda, ka katram atbalsta saņēmējam jau tagad ir uzlikts par pienākumu apliecināt, ka tas cita valsts atbalsta ietvaros nav saņēmis finansējumu projekta iesniegumā norādīto darbību īstenošanai. Cits jautājums ir, vai valsts zina un vai ir centralizēti uzskaitīts, kādu atbalstu valsts ir sniegusi komersantam, pašvaldībai utt.

G.Morgana norāda, ka likumā uzliekot šādu pienākumu, ir jābūt pārlicinātiem, ka ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas būs spējīgas to izpildīt, norādot, ka Finanšu ministrijai nav pieejama visa informācija par piešķirtajiem atbalstiem visos ārvalstu finanšu instrumentos un atzīstot, ka pašreiz iestādes daļēji mēdz paļauties uz projekta iesniedzēja godīgumu.

S.Gulbe rezumē, ka valsts atbalsta kontroles sistēmai ir jābūt, ierosinot šo priekšlikumu iesniegt Finanšu ministrijai kā vienu no darba grupas rekomendācijām.

Darba grupa atbalsta rekomendācijas sniegšanu Finanšu ministrijā.

3. Iestāžu savstarpējā sadarbība ar ES fondu finansējuma saņēmējiem:

Darba grupa atbalsta sadaļā norādītos priekšlikumus.

4. Procesuālā taisnīguma un vienlīdzības nodrošināšana iestādē:

Darba grupa, diskutējot par sadaļā ietverto priekšlikumu, atbalsta tā iekļaušanu Finanšu ministrijai iesniedzamajos priekšlikumos attiecībā uz likuma tvērumu.

5. Projektu ideju atlase:

Darba grupa, diskutējot par sadaļā ietverto priekšlikumu, kopumā atbalsta tā iekļaušanu Finanšu ministrijai iesniedzamajos priekšlikumos attiecībā uz likuma saturu, vienīgi Finanšu ministrijas pārstāve G.Morgana pauž bažas par tā īstenošanas praktiskajiem aspektiem.

S.Šķiltere izsaka priekšlikumu publiskajā sektorā vai nu visiem rīkot atklātu konkursu, t.sk., valsts institūcijas startē konkursos kopā ar pašvaldībām vai arī mērķtiecīgi tiek īstenots tas, kas valstī Nacionālajā attīstības plānā ir paredzēts.

Darba grupa nolemj nākamajās sēdēs vēl turpināt diskutēt par šo tēmu.

6. Projekta pieteikumu vērtēšanas procesa caurskatāmības uzlabošana:

Darba grupa, diskutējot par sadaļā ietverto priekšlikumu, kopumā atbalsta tā iekļaušanu Finanšu ministrijai iesniedzamajos priekšlikumos attiecībā uz likuma tvērumu.

Ārvalstu investoru padomes Latvijā (FICIL) pārstāvis M.Tarlaps norāda, ka likumā nepieciešams precīzi atrunāt privātpersonu tiesības uz informācijas saņemšanu.

Finanšu ministrijas pārstāve G.Morgana aicina priekšlikumos paplašināt izteikto rekomendāciju.

7. Informācijas pieejamība ES fondu projektu atlasē un īstenošanā:

Darba grupa atbalsta sadaļā norādītos priekšlikumus.

Sanāksmē pieņemtie lēmumi:

1. Valsts kancelejai līdz 2013.gada 15.maijam Finanšu ministrijai nosūtīt darba grupas priekšlikumus attiecībā uz likumprojekta „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums” saturu.
2. Organizēt darba grupas nākamo sanākumi 2013.gada 30.maijā.
3. Aicināt Finanšu ministrijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darba grupas sanāksmē sniegt informāciju par e-kohēzijas nosacījumu ieviešanu Latvijā 2013.gada jūlija beigās vai augusta sākumā.
4. Valsts kancelejai elektroniski izsūtīt darba grupas dalībniekiem 2013.gada 10.maija sēdes protokolu.

Pielikumā: 1. Centrālās finanšu un līgumu aģentūras 08.05.2013. e-pasts uz 2 lp.
2. Ekonomikas ministrijas 10.05.2013. vēstule Nr.331-1-4548 „Par priekšlikumiem likumprojektam par ES fondu vadību 2014.-2020.gadam” uz 7 lp.

Darba grupas vadītāja,
Valsts kancelejas Eiropas Savienības struktūrfondu
departamenta vadītāja

S.Gulbe

No: Zita Zarina [zita.zarina@cfla.gov.lv]
Nosūtīts: trešdiena, 2013. gada 8. maijā 17:30
Kam: Solvita Gulbe
Kopija: Anete Jaudzema
Tēma: FW: Darba grupas sanāksme 10.05.2013.

Labdien!

Atvainojamies, ka diemžēl plānotas un neplānotas atbildīgo darbinieku prombūtnes dēļ CFLA savu viedokli sniedz ar nelielu nokavēšanos.

1. Attiecībā uz priekšlikumiem par fondu vadības tematiem, kurus nākamajā periodā varētu regulēt zemākā līmenī nekā Ministru kabinets, informējam, ka CFLA nav priekšlikumu. Uzskatām, ka administratīvais slogs tādējādi finansējuma saņēmējam netiktu samazināts, jo jebkurā gadījumā regulējumam būtu jābūt.

2. Attiecībā uz līgumu īstenošanas veidiem (AP vai civiltiesiskais), mūsaprāt, būtu saglabājama līdzšinējā divpakāpju sistēma projektu ciklā, proti – administratīvais process līdz līguma noslēgšanai, bet līguma īstenošana - atbilstoši civilprocesam. Savu nostāju varam pamatot ar tālāk minēto.

a. Uz šo jautājumu jāskatās ne tikai no personas tiesību aizsardzības viedokļa (t.i., tiesībām apstrīdēt pieņemtos lēmumus), bet kontekstā ar sistēmu, kur personai tiek piešķirts finansējums (bieži vien lielā apjomā), kura izlietošanai tiek paredzētas konkrētas finansējuma piešķirēju prasības. Personas tiesību “uz taisnīgu tiesu” piemērošana šeit vērtējama kontekstā ar procesuālās ekonomijas un valsts pārvaldes resursu pieejamības jautājumu, kā arī valsts interešu aizsardzības jautājumu, jo jebkura privātpersonu tiesību paplašināšana prasītu nesamērīgu publisko resursu ieguldījumu apstrīdēšanas un pārsūdzības nodrošināšanai.

b. Gadījumā, ja katrs līgumslēdzēju institūciju lēmums par finansējuma izmaksāšanu vai neizmaksāšanu būtu administratīvais akts, ES fondu apsaimniekošanai nepieciešamo resursu apjoms pieaugtu vairākkārtīgi un nesamērīgi ieguvumam no šādas sistēmas izveides.

c. Jāņem vērā arī tiesu noslogotība un reforma izskatāmo lietu skaita samazināšanai.

d. Papildus jāņem vērā finansējuma saņēmēju atšķirīgais statuss, proti, daudzi saņēmēji ir valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes, līdz ar to būtu nepieciešama atšķirīgas lēmumu pieņemšanas sistēmas izveide.

e. Ja jebkurš izmaksu attiecināmības lēmums būtu apstrīdams, turklāt vairākās instancēs, kopumā būtiski tiktu apgrūtināts fondu vadības un kontroles process, tai skaitā veikto izmaksu deklarēšanas kontekstā un piešķirtā finansējuma izlietojuma kontrolē, piemēram, lai noteiktu atbilstoši veikto izdevumu apjomu – tas būtu iespējams tikai pēc attiecīgo tiesas spriedumu stāšanās spēkā.

f. Risinājums esošā modeļa ietvaros (civiltiesisks līgums par projekta īstenošanu), nodrošinot plašāku personu tiesību aizsardzību, būtu detalizētāks regulējums finansējuma saņēmējam sniedzamās informācijas apjomā finanšu līdzekļu daļējas izmaksas vai neizmaksāšanas gadījumā, lai nodrošinātu personai tiesības iegūt pilnu un izvērstu informāciju par iestādes apsvērumiem izdevumu atzīšanā par neatbilstoši veiktiem vai finanšu korekciju piemērošanā. Papildus apsverama iespēja normatīvajos aktos regulēt uzklaušanās procedūru vai kā citādi

regulēt iestādes lēmuma pieņemšanas soļus, definēt lēmumu prasības, nosakot tā saturu līdzvērtīgu administratīvā akta saturam.

g. Būtiski novērst šajā periodā izveidojušos atšķirīgās interpretācijas iespējamību un likumā/MK noteikumos skaidri definēt, kurā brīdī kādas tiesības ir piemērojamas (administratīvais process attiecībā uz projekta iesnieguma apstiprināšanu vai noraidīšanu, bet līguma slēgšana – civiltiesību ietvaros).

3. Attiecībā uz priekšlikumiem administratīvā sloga mazināšanai – informējam, ka CFLA ierosina apvienot maksājuma pieprasījumu ar progresu pārskatu vienā dokumentā, tādējādi samazinot finansējuma saņēmējam gatavojamo dokumentu skaitu.

Ar cieņu,

Zīta Zariņa

Centrālās finanšu un līgumu aģentūras

direktors vietniece stratēģiskajos jautājumos, Programmu vadības un uzraudzības departamenta direktore

Tālrunis: 28235662

Fakss: 67357841

E-pasts: zita.zarina@cfla.gov.lv<<mailto:zita.zarina@cfla.gov.lv>>

<http://www.cfla.gov.lv><<http://www.cfla.gov.lv>>

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1519, Latvija ♦ tālr. 67013101 ♦ fakss 67280882 ♦ e-pasts: pasts@em.gov.lv

R Ī g ā

10.05.2013. Nr.331-1-4548

Valsts kancelejai

Par priekšlikumiem likumprojektam
par ES fondu vadību 2014.-2020.gadā

Ekonomikas ministrija sniedz priekšlikumus likumprojektam „Eiropas Savienības fondu un Kohēzijas fonda vadības likums” par ES fondu vadību 2014. – 2020.gadā.

[1] Ekonomikas ministrija norāda, ka līgums par projekta īstenošanu nav uzskatāms par publisko tiesību līgumu un ir atbalstāma līdzšinējā divpakāpju teorijas ietvaros izstrādā projektu īstenošanas kārtība, tālāk norādīto apsvērumu dēļ:

[1.1] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12. pants noteic, ka publisko tiesību līgumu valsts pārvaldes jomā slēdz piekritīgā iestāde likumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi. Līdz ar to ir būtiski izvērtēt, vai līgums, kas noslēgts par projekta īstenošanu, nodrošina valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi.

[1.2] Šobrīd spēkā esošajā Eiropas Savienības fondu un Kohēzijas fonda vadības likumā (turpmāk – Vadības likums) iekļautais tiesiskais regulējums balstīts uz divpakāpju teorijas pamatprincipiem, proti, lēmumu par projektu iesniegumu apstiprināšanu pieņem publisko tiesību jomā, savukārt attiecīgo lēmuma īstenošanu organizē privāttiesību jomā.

Atbilstoši divpakāpju teorijai, kas ietverta Vadības likumā, ir noteikts, ka ar lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu, proti, administratīvo aktu, tiek nodibinātas publiski tiesiskās attiecībās. Pamatojoties uz attiecīgo lēmumu, tiek noslēgts civiltiesisks līgums par projekta īstenošanu. Arī vācu tiesībās attiecīgais gadījums tiek apzīmēts ar divpakāpju teoriju. Sākotnēji pirmajā pakāpē tiek lemts – „vai?”, savukārt vēlāk otrajā pakāpē „kā?”. Proti, pirmajā pakāpē tiek pieņemts publiski tiesisks lēmums. Šajā pakāpē tiek lemts par to, vai vispār nepieciešama rīcība no valsts puses¹, kā, piemēram, pieņemt lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu. Savukārt otrajā pakāpē notiek privāto tiesību darbība, proti, līguma slēgšana ar finansējuma saņēmēju par projekta īstenošanu. Atbilstoši divpakāpju teorijai strīdus, kas rodas sakarā ar attiecību uzsākšanu, risina administratīvi tiesiskā kārtībā, savukārt strīdus par tiesībām un pienākumiem, kas rodas sakarā ar privāttiesiskajām attiecībām, tai skaitā līguma izbeigšanu un saistību izpildi, risina civiltiesiskā kārtībā.²

Tādejādi arī juridiskajā literatūrā ir norādīts, ka ne visi līgumi, kurus slēdz publisko tiesību subjekts, ir uzskatāmi par publisko tiesību līgumiem un praksē pastāv gadījumi, kad starp publisko un privāto tiesību subjektu nepastāv pakļautības attiecības, bet to darbība ir vērsta uz brīvprātīgu savstarpēju sadarbību, ievērojot pieliktās tiesības un pienākumus, kā piemēram, publisko iepirkumu līgumu gadījumā.

[1.3] Ekonomikas ministrija piekrīt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta praksē paustajam viedoklim, ka, lai noteiktu, vai konkrētajā gadījumā līgums

¹ Jautrīte Briede, Administratīvais akts, Latvijas Vēstnesis, 2003, 102.lpp

² Francs Jozefs Paine, Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības, Tiesu nama aģentūra, 2002 267.lpp

uzskatāms par publisko tiesību līgumu vai privāto tiesību līgumu, ir būtiski vērtēt līguma saturu, nevis tā nosaukumu. Senāts ir atzinis, lai nošķirtu publisko tiesību līgumu no privāttiesiska līguma, izšķirošais ir līguma priekšmets, kam jābūt publisko tiesību jomā, līguma kopējais raksturs un tajā ietvertie svarīgākie punkti³. Senāts arī norādījis, ka svarīgi ir novērtēt līguma mērķi, skaidrojot, ka publisko tiesību līgumu mērķis būs efektīva valsts pārvaldes funkciju veikšana un sabiedrības labuma nodrošināšana. Līguma priekšmeta analīzes kontekstā Senāts skaidrojās, ka publisko tiesību līguma nošķiršanai no privāttiesību līguma jāvērtē, vai līguma priekšmetam ir cieša sasaiste ar publiski tiesiskajām tiesībām un pienākumiem. Papildus Senāts norādījis, ka publisko tiesību līguma saturu var raksturot arī tas, ka līgumā vienam līdzējam tiek paredzētas tiesības kontrolēt vai vadīt līguma izpildi, piemērot sankcijas, apturēt līguma izpildi, to vienpusēji grozīt. Citviet Senāts kā līguma publiskā rakstura pazīmi atzinis to, ka līguma saturu lielā mērā noteic tiesību normas (proti, līgumslēdzējiem nav plašas izvēles iespējas līguma nosacījumu noteikšanā),⁴ savukārt citā lietā Senāts uzsvēris: tas, ka atsevišķu kāda līguma sastāvdaļu noteikšanas kārtība var būt imperatīvi reglamentēta tiesību normās, pats par sevi šādu tiesisko attiecību nodibināšanu nepadara par publisko tiesību jomai piederošu.⁵ Attiecībā uz administratīvo līgumu Senāta praksē atrodama arī atziņa, ka, lai noteiktu, vai attiecīgais līgums ir privāttiesisks vai administratīvais līgums, ir jāatbild uz jautājumu, vai konkrētajā gadījumā bija iespējams šo līgumu aizstāt ar administratīvo aktu. Ja tas ir iespējams, līgums atzīstams par administratīvo līgumu.⁶

Juridiskajā literatūrā nostiprināts arī princips, kas nošķir publisko no privāttiesiskā līguma ar līguma priekšmetu – ar līgumu regulētais jautājums, proti, vai tas ir vērst uz publiski tiesisku attiecību dibināšanu, grozīšanu vai izbeigšanu.⁷

Ekonomikas ministrija norāda, ka ar konkrēto līgumu par projekta īstenošanu vairs netiek nodibinātas, grozītas vai izbeigtas attiecīgas, bet divpakāpju teorijas ietvaros atrunāta kārtība, kādā tiks īstenots projekts, cita starpā līgumā par projekta īstenošanu iekļaujot imperatīvas prasības, kas finansējuma saņēmējam ir jāievēro projekta īstenošanā.

Vienlaikus Ekonomikas ministrija norāda, ka Latvijas juridiskajā telpā nav vienotas izpratnes par publisko tiesību un privāto tiesību līguma nošķiršanu, to apliecina dažādās Augstākās tiesas Senāta prakses, proti, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka līgums, kas noslēgts ar Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju fondu par kredīta piešķiršanu, atzīstams par administratīvo līgumu, savukārt Senāta Civillietu departaments vairākās lietās analoģu līgumu atbilstoši divpakāpju teorijai atzina par privāto tiesību līgumu.⁸ Līdz ar to ES fondu jomā, ņemot vērā, iepriekšējo plānošanas periodu pieredzi, ir jāvienojas par vienotām pazīmēm, kas skaidro līguma par projekta īstenošanu juridisko dabu, proti, jāvienojas vai līgums par projekta īstenošanu tiek slēgts ar mērķi efektīvāk īstenot valsts pārvaldes funkcijas vai arī ar mērķi atrunāt finansējuma piešķiršanas kārtību finansējuma saņēmēja projektam, kas cita starpā var veicināt tā saimnieciskās darbības attīstību.

Pamatojoties uz augstāk norādīto, Ekonomikas ministrija norāda, ka ES fondu jautājumos starp sadarbības/atbildīgo iestādi un finansējuma saņēmēju pastāv publiski tiesiskās attiecības divpakāpju teorijas pirmajā posmā, proti, izdodot administratīvo aktu, saskaņā ar kuru tiek atzīta projekta iesnieguma atbilstība vērtēšanas kritēriju prasībām un tiek nodibinātas starp

³ Sk. Senāta 2006. gada 15. jūnija lēmuma lietā SKA-365 11. punktu, Senāta 2007. gada 26. janvāra lēmuma lietā SKA-78/2007 13.punktu;

⁴ Sk. Senāta 2005. gada 25. janvāra lēmuma SKA-75 7.3. punktu.

⁵ Sk. Senāta 2007. gada 24. augusta lēmuma SKA-480-07 8.2. punktu.

⁶ Sk. Senāta 2005. gada 25. janvāra lēmuma SKA-75 7.4.punktu.

⁷ Ieva Viškere, Publisko tiesību līgumi un to kontrole administratīvā procesa kārtībā, Jurista Vārds, 2009.gada 3.februāris Nr.5(558)

⁸ Turpat.

pusēm publiski tiesiskās attiecības, kuras ir pakļautas administratīvajai kontrolei. Līdz ar to divpakāpju teorijas pirmā pakāpe nodrošina publiski tiesisko pienākumu īstenošanu, kas izriet no Eiropas Savienības dibināšanas līgumā iekļautajiem principiem ar ES fondu palīdzību dalībvalstīm nodrošināt Eiropas Savienības harmonisku, līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību (Eiropas Savienības dibināšanas līguma 174. un 175. pants) un uzskatāms, ka līguma priekšmets vairāk nav šo attiecību dibināšana, bet gan brīvprātīga projekta īstenošana.

Ekonomikas ministrija norāda, ka nav šaubu, ka arī noslēgtais līgums starp finansējuma saņēmēju un sadarbības iestādi pašos pamatos satur mērķi nodrošināt sabiedrības intereses, proti, samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības, tomēr attiecīgajā gadījumā ir būtiski norādīt, ka starp pusēm nepastāv subordinācijas attiecības, proti, finansējuma saņēmējam ir izvēles iespējas slēgt līgumu par projekta īstenošanu un saņemt ES fondu finansējumu, kā arī projekta īstenošana nav atkarīga no sadarbības iestādes rīcības, bet gan finansējuma saņēmēja darbībām.

Tādejādi uzskatām, ka līdz šim piemērotais divpakāpju teorijas princips ir elastīgāks projekta īstenošanai un nodrošina iespēju pusēm savstarpēji vienoties par projekta īstenošanu, jo finansējuma saņēmējam piemīt izvēles iespējas projekta īstenošanā, proti, finansējuma saņēmējam ir iespējams izvēlēties, ar kādām darbībām tiks sasniegts projektā plānotais mērķis, proti, finansējuma saņēmējam ir iespējams izstrādāt projektu atbilstoši savām vajadzībām. Turklāt jānorāda, ka finansējuma saņēmēju (Ekonomikas ministrijas īstenojamās aktivitātēs) mērķis ir vērsts uz saimnieciskās darbības veikšanu, kas nav tieši saistīta ar valsts pārvaldes funkciju īstenošanu. Civiltiesiskā līgumu ietvaros puses vienojas par konkrētu pušu saistību un pienākumu izpildi, dodot tiesības finansējuma saņēmējam vienpusēji atkāpties no līguma nosacījumiem, savukārt LIAA pienākums izmaksāt finansējuma saņēmējam finansējumu izriet no līgumā ietvertu nosacījumu izpildes. Līdz ar to līgums par projekta īstenošanu balstīts uz privātautonomijas principu – finansējuma saņēmēja rīcības brīvība pieļaujama tiktāl, ciktāl to neierobežo spēkā esošās tiesību normas un līgumā iekļautie nosacījumi.

[1.4] Papildus Ekonomikas ministrija norāda divpakāpju teorijas un civiltiesiska līguma savstarpējo sadarbību publiskā iepirkuma procedūras ietvaros. Arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis⁹, ka uz publiskā iepirkuma procedūru attiecas gan privātās, gan publiskās tiesības. Līdz ar to attiecīgais princips ir tiesiski piemērojams arī Eiropas Savienības struktūrfondu gadījumā.

[2] Ekonomikas ministrija norāda uz divpakāpju teorijas priekšrocībām, ņemot vērā līdzšinējo plānošanas periodu pieredzi:

[2.1] Līguma aizstāšana ar administratīvo aktu (Lauku atbalsta dienesta piemērotā prakse) nav atbalstāma un elastīga attiecīgā uz ilgtermiņa projektu īstenošanu, proti, aktivitātēs kā kompetences centri, biznesa inkubatori, klasteri projektu īstenošana nav saistīta ar vienas vai vairāku iekārtu iegādi, bet gan vairāku ilgtermiņa darbību kopu. Projekta īstenošanas ietvaros regulāri tiek veikti grozījumi projektā, tādejādi gadījumā, ja attiecīgo jautājumu risina tikai ar administratīvo aktu, tad par katru no ierosinātajiem grozījumiem ir jāpieņem administratīvais akts, kuru finansējuma saņēmējam tālāk ir tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt, kas var radīt liekus birokrātisko šķēršļus, tai skaitā palielināt noslodzi administratīvajām tiesām. Šobrīd spēkā esošais regulējums ļauj elastīgāk veikt grozījumus līgumos, savukārt gadījumos, ja finansējuma saņēmēji nepiekrīt šiem veiktajiem grozījumiem, viņiem ir tiesības savas aizskartās intereses aizstāvēt tiesā Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

[2.2] Izskatot strīdus Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, pusēm ir jāspēj pierādīt savu prasījumu pamatotību, proti, atbilstoši Civilprocesa likuma 10.panta pirmajai un otrajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, savukārt sacīkstes notiek pusēm

⁹ Sk. Senāta 2010. gada 29. oktobra lēmuma lietā SKA-862

dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus [..]. Administratīvajā procesā tiesā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 107.pantam darbojās objektīvās izmeklēšanas princips, proti, objektīvās izmeklēšanas princips paredz tiesas pienākumu lietas ietvaros noskaidrot objektīvo patiesību un nodrošināt pierādījumu pietiekamību neatkarīgi no tā, vai procesa dalībnieki ir vai nav tiesu informējuši par visiem lietas pareizai izspriešanai būtiskiem apstākļiem un ir vai nav sagādājuši pietiekami daudz pierādījumus. Savukārt Administratīvā procesa likuma 150.pants nosaka, ka iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu, arī pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā, gadījumā, ja šie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc tos pēc savas iniciatīvas.

Attiecīgo strīdus risināšanas kārtībā starp procesiem ir konstatējamas būtiskas atšķirības, proti, gadījumā, ja iestāde, veicot projekta uzraudzību konstatē, ka finansējuma saņēmējs projekta ietvaros ir piedzīvojis būtiskas pārmaiņas, administratīvā procesa ietvaros tai ir jāpierāda attiecīgais negatīvais fakts, savukārt finansējuma saņēmējs var neiesniegt pierādījumus, ka sadarbības/atbildīgās iestādes sniegtais vērtējums nav korekts, jo tiesai būs pienākums izvērtēt nevis pēc būtības, vai projekts ir piedzīvojis būtiskas pārmaiņas, bet gan vai sadarbības/atbildīgā iestāde ir tiesiski pamatojusi savu administratīvo aktu un ievērotas materiālo un procesuālo tiesību normas. Līdz ar to sadarbības/atbildīgajām iestādēm ir jāiegūst neapstrīdams pierādījumu apmērs, lai pieņemtu lēmumu par finansējuma atgūšanu. Savukārt strīdus risinot atbilstoši civiltiesiska līguma nosacījumiem, starp pusēm pastāv sacīkstes princips, kā ietvaros ne tikai iestādei ir jāsniedz savi pierādījumi, uz kuriem tā pamato savu rīcību, bet arī finansējuma saņēmējam ir jāpierāda šo apstākļu neesamība. Līdz ar to finansējuma saņēmējs strīdus risinās Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā tikai gadījumā, ja tā rīcībā būs pietiekami pierādījumi, kā savu prasījumu pamatot un pierādīt sadarbības/atbildīgās iestādes rīcības nepamatotību.

[2.3] Ekonomikas ministrija piekrīt, ka divpakāpju teorijas ietvaros lēmums par projekta iesniegumu apstiprināšanu ir pakļauts administratīvās tiesas kontrolei, jo attiecīgajā pakāpē tiek izvērtēta projekta atbilstība normatīvo aktu prasībām – kritērijiem, proti, vai ar konkrēto projektu tiks sasniegti aktivitātēm plānotais mērķis, savukārt otrā pakāpē atbilst civiltiesiska darījuma pazīmēm.

[2.4] Papildus Ekonomikas ministrija norāda, ka likumprojektā svītrojama iespēja lēmumu par piešķirtā finansējuma atgūšanu pieņemt Administratīvā procesa likuma paredzētajā kārtībā, jo attiecīgā iespēja rada neviennozīmīgu izpratni par līguma juridisko dabu, kā arī piespiedu izpildes instruments nepalielina iespējas atgūt finansējumu, ņemot vērā, ka no ES fondu līdzekļiem, tai skaitā arī Kohēzijas fonda līdzekļiem iegādātās iekārtas pārsvarā ir nodrošinātas par labu citu saistību izpildei un piespiedu izpildes procesu var vērst tikai uz finansējuma saņēmēja īpašuma, kas brīvs no citiem nodrošinājumiem (kā liecina Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras prakse šāda piedziņa faktiski nav iespējama).

[3] Ekonomikas ministrija aicina izvērtēt iespēju likumprojektā iekļaut speciālu regulējumu par piešķirtā finansējuma atgūšanu gadījumos, kad finansējuma saņēmējam ir izmaksāts piešķirtais finansējums, bet tas nav izmantots atbilstoši normatīvo aktu prasībām vai līguma noteikumiem. Līdzšinējā prakse piešķirtā finansējuma atgūšanā liecina, ka tā nav efektīva. Proti, izmantojot tādas tiesību aizsardzības veidus kā prasības tiesvedība gan pret juridisko personu, gan tā pārstāvjiem, gan pēcāk veicot piespiedu izpildes darbības pret tiem, netiek sasniegti rezultāti; tas pats attiecas uz neiespējamību atgūt līdzekļus gadījumos, kad finansējuma saņēmējs ir maksātnespējīgs, un iestāde kā nenodrošinātais kreditors iesniedz savu kreditora prasījumu. Vienlaicīgi jāņem vērā, ka tiesvedības minētajos gadījumos ir ļoti laikietilpīgas. Turklāt šajās darbībās tiek ieguldīti pret iegūto rezultātu nesamērīgi daudz cilvēkstundas un finansiālie resursi.

Ekonomikas ministrija ierosina apsvērt iespēju rast mehānismu, kas jau preventīvi nodrošinātu iespēju atgūt izmaksātos līdzekļus.

[4] Ekonomikas ministrija ierosina izvērtēt likumprojektā arī jautājumu par privātpersonas iespējām efektīvi aizsargāt savas aizskartās tiesības. Saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu privātpersona sadarbības iestādes lēmumu var apstrīdēt atbildīgajā iestādē, savukārt atbildīgās iestādes lēmumu var pārsūdzēt tiesā vispārējā administratīvā procesa kārtībā.

[4.1] Apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņš ir normatīvi noteikts, līdz ar to iesniedzējs var prognozēt, kad tas var rēķināties, kad prasījums tiks izskatīts un konkrētais tiesiskais strīds tiek atrisināts. Taču gadījumos, kad atbildīgās iestādes lēmums tiek pārsūdzēts administratīvā procesa kārtībā tiesā, iesniedzējam uz sava strīda risinājumu var nākties gaidīt vairākus gadus, jo ES fondu jautājumi tiek skatīti vispārējās tiesvedības kārtībā.

[4.2] Svarīgi ņemt vērā, ka gadījumos, kad iesniedzējs pārsūdz atbildīgās iestādes lēmumu, prasījuma priekšmets var būt tikai nelabvēlīgā administratīvā akta tiesiskuma vērtēšana, jo saskaņā ar Vadības likuma 5.pantu Eiropas Savienības fondu projekta iesnieguma iesniegšana nerada pienākumu Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistītajai institūcijai piešķirt finansējumu Eiropas Savienības fondu projekta iesniedzējam. Līdz ar to iestādes prettiesiska lēmuma gadījumā iestādei ir tiesības pretendēt vienīgi uz projekta iesnieguma izstrādes gaitā radušos izmaksu atlīdzību, nevis pašu Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu, kas piešķirams tikai konkrētās ES struktūrfondu aktivitātes ietvaros noteiktā laika periodā.

[4.3] Ekonomikas ministrija rosina likumprojektā paredzēt, ka ES fondu jautājumus ietver speciālo lietu kategorijā, nosakot, piemēram, ka šīs kategorijas lietās pirmās instances spriedums ir galīgs (netiek paredzēta apelācijas un kasācijas instance).

[4.4] Tāpat jāapsver iespēja šīs kategorijas lietām piemērot alternatīvo domstarpību risināšanas veidus (Administratīvi tiesisko attiecību kontekstā Eiropas Padomes Ministru komiteja 2001. gada 5. septembrī pieņēmusi rekomendāciju dalībvalstīm Nr. (2001) 9 „Par alternatīvām strīdus risināšanas metodēm strīdos starp iestādi un privātpersonu”. Minētajā rekomendācijā ietverta atsauce uz rekomendāciju No. R (81) 7 par pieejamības taisnīgumam atvieglošanu un rekomendāciju No. R (86) 12 par tiesu pārslodzes novēršanu un mazināšanu). Tai skaitā, paredzot iespēju alternatīvo domstarpību risināšanas veidu paredzēt strīdiem, kas izriet no civiltiesiskā līguma nosacījumiem, kā arī pašvaldību īstenoto ES fondu projektu gadījumā.

[4.5] Saskaņā ar Lietuvas pieredzi administratīvā procesa ieviešanā paralēli administratīvajām tiesām ir izveidotas administratīvo strīdu risināšanas komisijas.¹⁰ Pēc darbības rakstura komisijas ir *kvazitīesas* un to mērķis ir privātpersonu tiesību un tiesisko interešu aizsardzība bez tiesas palīdzības. Tādejādi Lietuvā likumdevējs lietu plūsmu ir novirzījis ne tikai uz tiesām, bet sadalījis divos virzienos un nozīmīgu daļu lietu novirzījis attiecīgajām komisijām, kas atvieglo administratīvo tiesu darbu. Privātpersonai ir izvēles iespēja vērsties attiecīgajā komisijā vai tiesā.

Lietuvā izveidotā sistēma veiksmīgi darbojas un privātpersonas arvien biežāk izmanto iespēju vispirms atrisināt administratīvos strīdus šajās komisijās. Šāda administratīvo strīdu risināšanas metode privātpersonām visā valsts teritorijā ir pieejamāka nekā tiesa.¹¹

Pamatojoties uz augstāk minētajiem apsvērumiem, ierosinām izvērtēt iespēju paredzēt normatīvajos aktos šādu kvazitīesu izveidi un to specializāciju struktūrfondu lietu izvērtēšanā, to nosakot speciālajā likumā, kas nodrošinātu, ka tiesiskos strīdus ir iespējams atrisināt ātrāk un efektīvāk, kā arī šādu komisiju sekmīga darbība disciplinē iestādes strādāt precīzāk.

¹⁰ Law on Administrative Dispute Commissions. Pieejams:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=91193&p_query=&p_tr2=; Law on Administrative Proceedings. Pieejams: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_e?p_id=162936&p_query=&p_tr2=;

¹¹ Lītvins G. Administratīvo tiesu efektivitāte Latvijā un Lietuvā Jurista Vārds, 19.05.2009, Nr.20 (573)

[4.6] Gadījumā, ja šāds alternatīvo domstarpību risināšanas veids nav iespējams, lūdzu izvērtēt iespēju likumprojektā līdzīgi, kā tas ir noteikts Publisko iepirkumu likuma 85.pantā, paredzēt, ka ES fondu jautājumos tiesvedības instances lietā ir divas, proti, rajona tiesa un Augstākās tiesa. Tādejādi speciālajā likumā ir samazināts tiesvedības instanču skaits un palielināts tiesnešu sastāva skaits.

[5] Ekonomikas ministrija ierosina izvērtēt iespēju ES fondu līdzekļu piešķiršanas kvalitātes kritērijus, kas katrai aktivitātei ir atšķirīgi, iekļaut vispārējā administratīvajā aktā, kuru izdod par aktivitāti atbildīgā iestāde. Savukārt kritērijus un projekta īstenošanas nosacījumus, kas visām aktivitātēm ir vienādi iekļaut ārējā normatīvā aktā (horizontālajos Ministru kabineta noteikumos).

Administratīvā procesa likuma 1.panta trešā daļa nosaka, ka vispārīgais administratīvais akts ir akts, kuru likumā paredzētajos gadījumos izdod attiecībā uz individuāli nenoteiktu personu loku, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos.

Kā nostiprināts juridiskajā literatūrā¹², tad vispārīgais administratīvais akts pēc sava rakstura ir ļoti līdzīgs normatīvajam aktam, tomēr tā galvenā atšķirība ir regulēšanas mērķis – proti, tam ir daudz konkrētāks raksturs – tā mērķis ir noregulēt tieši konkrēto situāciju, nevis attiecīga tipa situācijas vispār, savukārt normatīvajā aktā iekļautajās tiesību normās noteiktais regulējums ir vispārīga rakstura, vērstis uz nenoteiktu personu loku, vairākkārt piemērojams, ar mērķi ilglaicīgi noregulēt attiecīgo tiesību jautājumu (parasti uz nenoteiktu (neierobežotu) laiku). Ekonomikas ministrija norāda, ka projektu iesniegumu vērtēšana pārsvarā norit vienas atlases kārtas ietvaros un nākamajā atlasēm tiek veikti grozījumi Ministru kabineta noteikumos vai izdoti jauni Ministru kabineta noteikumi, līdz ar to ES fondu atlases kārtas vairāk atbilst vispārīgā administratīvā akta regulējumam. Vienlaikus jānorāda, ka vispārējā administratīvā akta un ārējā normatīvā akta robežšķirtni reizēm ir salīdzinoši grūti novilkt un tā pamatā ir likumdevēja izvēle noteikt, vai valsts attiecīgu jautājumu regulēs, izdodot normatīvo aktu vai izdodot vispārīgo administratīvo aktu.

Likumdevējam, izvēloties kādu jautājumu regulēt ar ārējo normatīvo aktu vai vispārīgo administratīvo aktu, galvenais kritērijs regulējamās situācijas konkrētums un ilglaicīgums. Līdz ar to Ekonomikas ministrija uzskata, ka attiecīga kārtība būtu piemērojama ES fondu gadījumā. Vienlaikus Ekonomikas ministrija vērs uzmanību, ka gadījumā, ja tiek atbalstīta vispārīgā administratīvā akta izstrāde, tajā iekļaujot kvalitātes kritērijus, ir būtiski izvērtēt apstrīdēšanas, pārsūdzēšanas kārtību, kā arī administratīvā akta projekta saskaņošanu ar iesaistītajām institūcijām.

[6] Ekonomikas ministrija rosina likumprojektā iekļaut deleģējumu Ministru kabinetam izdot ārējo normatīvo aktu, kas regulētu iepirkuma procedūras attiecībā uz personām, kas nav pasūtītājs Publisko iepirkumu likuma izpratnē. Attiecīgais regulējums nepieciešams, jo šobrīd spēkā esošie Ministru kabineta noteikumi „Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem” ir izdoti saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 7.panta pirmo daļu. Līdz ar to, lai arī šie noteikumi nosaka iepirkuma procedūru attiecībā uz personām, kuras nav pasūtītājs Publisko iepirkumu likuma izpratnē, kā tas ir atzīts arī tiesu praksē, uz tiem ir attiecināmi arī publiskā iepirkuma principi, jo deleģējums izdot konkrētos noteikumus ir ietverts Publisko iepirkumu likumā, kas praksē bieži nepamatoti sarežģī finansējuma saņēmēja organizēto procedūru, saskaņā ar kuru tas izvēlas piegādātāju. Tā pat lūdzam izvērtēt iespēju noteikt, ka iepirkuma procedūra nav piemērojama tam finansējuma saņēmējam, kura ES fondu atbalsta intensitāte ir mazāka nekā 50%.

[7] Ekonomikas ministrija ierosina likumprojektā paredzēt speciālu lēmumu pieņemšanas kārtību par atbalsta piešķiršanu finanšu instrumentu veidā, kā arī tiem atbalsta sniedzējiem,

¹² www.tm.gov.lv/lv/documents/zinas/Visparigais_administrativais_akts.ppt

kas lēmumu par atbalsta piešķiršanu pieņem otrajā pakāpē, piemēram, biznesa inkubatora aktivitātes ietvaros. Atbilstoši šobrīd spēkā esošajam regulējumam (Komercedarbības atbalsta kontroles likums) gadījumā, ja valsts akciju sabiedrība „Latvijas Hipotēku un zemes banka” (turpmāk – LHZB) vai valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Garantiju aģentūra” (turpmāk – LGA), kas īsteno valsts atbalsta aktivitātes, pieņem lēmumu par atbalsta piešķiršanu – atmaksājamas palīdzības, attiecīgais lēmums uzskatāms par administratīvo aktu. Attiecīgā prakse nav atbilstoša vispārējai finanšu instrumentu darbībai, ņemot vērā, ka atmaksājamas palīdzības gadījumā nav iespējams skaidri un nepārprotami ārējā normatīvajā aktā iekļaut visus kritērijus, atbilstoši kuriem tiks izvērtēts konkrētais projekts. Līdz ar to Ekonomikas ministrija ierosina noteikt, ka attiecīgie lēmumi nav administratīvie akti.

Valsts sekretārs

J.Pūce

07.05.2013
I.Skrodele
67013238